וארטים על פרשת השבוע

כח י. ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה. הטעם שכפל הכתוב גם **ויצא** וגם **וילך**, הא היה מספיק לכתוב וילך יעקב חרנה? י״ל כיוון שבסוף הפרשה הקודמת הצטווה יעקב ע״י אביו ללכת לחרן (כח ב) וע״י אמו הצטווה לצאת מבאר שבע (כז מג קום ברח לך). לכן כתב כאן שקיים ב׳ מצוות, גם קיום מצוות אביו וגם קיום מצוות אמו. ברכת פרץ. וע״ע ברש״י כאן.

שם. פרש״י וילך חרנה יצא ללכת לחרן. כלומר שהוא תכנן ללכת לחרן, ולבסוף כידוע הוא חזר בו, והלך ללמוד אצל שם ועבר למשך ארבע עשרה שנה. ונשאלת השאלה מעיקרא מאי קא סבר ולבסוף מאי קא סבר? וי״ל דהנה בקידושין כט. יש ב דעות בסדר של תלמוד תורה. האחת, ילמד תורה ואח״כ ישא אישה, והשנייה, ישא אישה ואח״כ ילמד תורה. ואמרינן בגמ׳ דלא פליגי הא לן והא להו. והביאור הוא כך (ע״פ ר״ת שם) לבני ארץ ישראל שעשירים הם, ישא אישה ואח״כ ילמד תורה, כי יכול ללמוד בנחת. משא״כ לבני בבל שעניים הם ואין יכולים ללמוד אחרי החתונה, כי יש להם עול פרנסת משפחתם, דינם הוא שילמדו תורה ואח״כ ישאו אישה. וכעת הכל כפתור ופרח. כי הרי כשיעקב יצא הוא היה עשיר, ולכן קודם הלך לישא אישה כמנהג אר״י, ובאמצע הדרך הוא נקלע לעימות עם אליפז והוצרך לתת לו את כל רכושו, וא״כ הוא נהיה עני, אז הוא חזר בו, כי עני קודם לומד תורה ורק אח״כ נושא אישה. ולכך קודם למד תורה, ורק אח״כ הלך ללבן לישא אשה.

כח יא. ויקח מאבני המקום. אומרת הגמ׳ (חולין צא:) כתיב ויקח מאבני המקום וכתיב ויקח את האבן. אמר רבי יצחק מלמד שנתקבצו כל האבנים וכ״א אומרת עלי יניח צדיק ראשו עד שנתקבצו לאבן אחת. ומה הטעם היינו חייבים לבאר כך הלא בקלות אפשר לדחות את הסתירה שלקח אבן אחת מאבני המקום, ומה הוכרח לו להוציא הכתוב מידי פשוטו? י״ל דהנה מצינו בע״ז מה. כל מקום שאתה מוצא הר בידוע שיש שם עבודת כוכבים, וא״כ איך יעקב לקח מאבני המקום ולא חשש לעכו״ם? י״ל דמצינו בבית יוסף שהקשה על נס פך השמן מה היה הנס ביום הראשון הלא זה הספיק ליום אחד ותירץ דהא היו צריכים לחשוש שנטמא בהיסט אבל כיוון שראו שנעשה בו נס ע״כ אינו טמא שאין נס בדבר טמא ולכן הנס מועיל גם על היום הראשון שלא היה אפשר להשתמש בו לולי הנס. ולפי״ז כמו״כ ביעקב אילו לא היה נעשה נס באבני המקום הוא לא היה יכול לישן עליהם מחשש ע״ז ורק לאחר שהיה נס התברר לו שאין בזה ע״ז ולכן יכל לישן עליהם. תכלת מרדכי.

כח יא. ויקח מאבני המקום וישם מראשותיו. אומר רש״י שהיה ירא מחיות רעות. וקשה מדוע רק כאן היה ירא מחיות רעות ולא מצינו כדבר הזה בשאר היוצאים לדרך אצל האבות וכו׳. וי״ל שכעת כשברח מפני עשיו שרצה להורגו זה היה אחרי שהשביע את עשיו בשעת מכירת הבכורה כנאמר השבעה לי כיום וגו׳, והנה במסכת שבועות (לט:) איתא שכשאחד עובר על שבועה גם הנשבע וגם המשביע נענשים, והעונש על שבועה מבואר באבות ה ט הוא חיה רעה, ולכן חשש מזה יעקב. כתב סופר.

כח יא. ויקח מאבני המקום וישם מראשותיו. יש לומר בטעם שלקח מאבני המקום משום שיעקב בא מחוץ לארץ לארץ ולא ידע אם כבר נכנס לארץ כי קפצה לו הדרך ולא ידע בדיוק היכן הוא אז הוא לקח מאבני המקום בכדי לדעת היכן הוא והוא ע״פ הגמ׳ בכתובות קיב. שרבי חנינא שקל אבנים ומצאן קלות אמר עדיין לא נכנסתי לארץ ישראל כיוון ששקלן ומצאן כבידות אמר כבר נכנסתי לארץ ישראל. דברי יונתן.

כח יח. ויקח את האבן אשר שם מראשותיו וישם אותה מצבה ויצוק שמן על ראשה. הקשו המפרשים ובראשם ה׳פנים יפות׳ וה׳משך חכמה׳ הרי איתא בגמ׳ (ע״ז מה.) אין לך הר וגבעה בישראל שלא עבדו שם הגויים ע״ז, וא״כ קשה הא קיי״ל דנעבד אסור למזבח וכיצד בנה יעקב מצבה דהיינו מזבח מאבני המקום? וי״ל דמצינו לגבי חנוכה שהותר להשתמש בפח השמן שנמצא ולא חיישינן שנטמא בהיסט ע״י גוי, משום דקיי״ל דאין נעשה נס בדבר טמא (שואל ומשיב), והנה כאן כתוב שלקח מאבני המקום ונהפכו לאבן אחת, וכיוון שנעשה בהם נס סימן שלא נעבדו לכן הותר לעשות מהם מזבח. כן תירץ ב׳תכלת מרדכי׳. עוי״ל (הובא ב׳כרם התורה׳) דאיתא בע״ז מו. דיש שינוי בנעבד, והיינו שאם נשתנה לאחר שנעבד בו ע״ז מהני למזבח, וא״כ הכא שנשתנה לאבן אחת אין לך שינוי גדול מזה, ולכך מהני למזבח.

כח כא-כב. ושבתי בשלום אל בית אבי וגו׳ וכל אשר תיתן לי עשר אעשרנו לך. אומר רש״י בשלום מן החטא, ולכאורה קשה מנלן לרש״י הא, הא בפשטות בשלום הוא בשלום ושלווה, וי״ל דאיתא בכתובות נ. המבזבז אל יבזבז יותר מחומש דכתיב עשר אעשרנו לך, שני עשרונים שהוא חומש. אולם איתא דזה הכל כשלא חטא אבל אם חטא אז וחטאה בצדקה פרוק ויתן יותר מחומש (מובא בבני יששכר איגרא דפרקא קפז) וא״כ זה מה שאמר רש״י בשלום מהחטא ואז אני אתן רק מעשר, כי בלא״ה אני זקוק לתת יותר מחומש. בנין דוד.

כט א. וישא יעקב רגליו וילך ארצה בני קדם. בתחילת הפרשה כתוב ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה, ולא כתוב וישא יעקב רגליו, כי מתחילה יצא מארץ ישראל לחו״ל לאט כדין היוצא מבית הכנסת שנפסק שלא יפסע פסיעה גסה, אמנם איתא בברכות ו: דלא אמרן אלא לצאת אבל להיכנס מצווה לרוץ, וע״ש במהרש״א שביאר שהכוונה היא לצאת כדי להיכנס לבית מדרש מצווה לרוץ. ולפי״ז כאן כששמע יעקב את ההבטחה והשיבותיך אל האדמה הזאת א״כ מצווה לרוץ כדי למהר את חזרתו לארץ לכן וישא רגליו וילך ארצה בני קדם. חתם סופר.

כט ה. ויאמר להם הידעתם את לבן בן נחור. לכאורה הפסוק הזה לא מסתדר כי נחור לא היה אבא של לבן אלא בתואל, אז למה הוא אמר לבן בן נחור? וי״ל שחז״ל (ב״ר מ״ט א) אומרים שכשאדם מזכיר שם של רשע צריך לקללו. וכן מצינו שכשרב הזכיר את נבוכדנצר אמר שחוק טמיא (ירקבו עצמותיו), ואם כך איך יעקב יכול לומר בן בתואל הרי היה צריך לקללו שהרי בתואל רשע גמור היה (מדרש אגדה כ״ד), לכן הזכיר את הסבא נחור שלא היה כ״כ רשע. עוי״ל ע״פ הרמב״ם שפוסק כי אדם צריך לכבד את אבי אמו אפילו שהוא רשע. ובתואל היה אביה של רבקה אם יעקב וכיון שנזהר בכבודו לא הזכירו כלל כדי לא לקללו והזכיר את נחור הסבא. תפארת יהונתן.

כט ז. ויאמר הן היום גדול לא עת האסף המקנה השקו הצאן ולכו רעו. וקשה האם הם לא ידעו שעוד היום גדול שהוא הוצרך לומר להם ד״ז? וי״ל שביום הקודם הרי השקיעה הייתה מוקדם כמו שמובא ברש״י כי בא השמש, וא״כ הם חששו לרעות הצאן אולי גם היום זה יהיה כך. לכן אמר להם תדעו שעוד היום גדול, ואתמול הוקדמה השקיעה. החכם רבי אברהם שמעוניש.

כט ט. ורחל באה עם הצאן אשר לאביה. מה הטעם התורה ציינה את הצאן אשר לאביה, למה חשוב לציין שמדובר בצאן אביה? וי״ל שמבואר בב״מ ה: דסתם רועה פסול לעדות דסתמיה גזלן, כי הוא מרעה בהמותיו בשדה אחרים, ומסקינן שם דבבהמת אחר לא חיישינן והנה מבואר בב״מ צ: דבנו נחשב כאחר (אמנם הקטן הוא מחלוקת שם) ולכן הוצרך לזה בשביל שלא נאמר שהיא גזלנית.

כט יא. וברש״י הרחיב בכל הסיפור של אליפז שרצה להרוג את יעקב במצוות אביו, א״ל יעקב קח את רכושי ואמור לאביך שהרגתני כי עני חשוב כמת. ונקשה הא אביו רצה הריגה ממש, וי״ל עפ״מ דאיתא במדר״ר פרשה סה. מפני מה כהו עיניו של יצחק ח״א כדי להעביר את הברכות ליעקב. וח״א כיוון שבשעת העקידה הביט בשכינה וכתיב כי לא יראני האדם וחי, עשה אותו הקב״ה סומא וסומא נחשב למת. וא״כ זה מה שאמר יעקב לאליפז, הרי אביך רוצה להרגני בגלל שהוא סובר שגנבתי לו את הברכות סימן דסי״ל כהטעם שיצחק התעוור בגלל שהסתכל על השכינה, ולא בגלל שצריך להעביר לו את הברכות. א״כ מכיוון דסי״ל דיעקב התעוור משום ש״לא יראני האדם וחי״ וסומא חשוב כמת, וה״ה עני חשוב כמת, לכן לשיטתו די שתקח את כספי ואינך צריך להרוג אותי.

כט יד. ויאמר לו לבן אך עצמי ובשרי אתה. יש לבאר כפל הלשון ׳עצמי ובשרי׳ ע״פ נדה לא. שלושה שותפים באדם. האב מוליד העצמות, האם מולידה בשר ודם. וא״כ נמצא שהקרוב מצד האב נקרא עצמו מלשון עצמות, ומצד האם נקרא בשרו. והנה לבן היה קרוב גם מצד האב, כי לבן נכדו של נחור ויעקב נכדו של אברהם וגם מצד האם כי לבן היה אח של רבקה, לכן אמר עצמי ובשרי אתה. קול אליהו.

כט כא. ויאמר יעקב אל לבן הבה את אשתי כי מלאו ימי ואבואה אליה. מקשה ע״כ רש״י ואפי׳ קל שבקלים אינו אומר כן, מתרץ רש״י שעשה כן בשביל להוליד תולדות. ויש להקשות מה זה מתרץ הלא אפי׳ קל שבקלים אינו אומר כך? וי״ל שיעקב ידע שלבן הוא רשע ואם יחשוד שיעקב הוא צדיק ורוצה להינשא לבנותיו בשביל להביא לעולם יב׳ שבטים אז הוא בוודאי לא יתן יד לזה ולא יתן לו לעולם את בנותיו, והנה הלא יעקב יודע ברוח קודשו שרק מרחל ולאה יהיו לו יב׳ שבטים ואיך מתגברים על הבעיה שנקראת לבן, מדברים כמוהו בשפה שלו ואז לבן יראה שהוא ׳משלנו׳ הוא לא צדיק תראה איך הוא מדבר ורק כך הוא יסכים להביא את בנותיו לו לאישה. וזה כוונת רש״י בשביל להביא תולדות דיבר כך. אור לשמים.

כט כה. ויהי בבוקר והנה היא לאה. וברש״י אבל בלילה לא היתה זאת לאה, שהרי רחל גילתה לה את הסימנים. הגמ׳ בב״ב מתארת בפרטות מה היה בפגישת יעקב ורחל: יעקב אמר לה שתינשא לו, א״ל רחל אבא שלי רמאי, הוא יחליף את לאה איתי, א״ל יעקב אין בעייה אני מוסר לך סימנים כדי שלבן לא יוכל לרמות. והנה, אחרי שהכל היה סגור היא הלכה וגילתה את הסימנים ללאה. וקשה מאוד מה ההיתר שלה לגלות את הסוד? ואם תאמר שפחדה מהבושה של לאה אז מעיקרא מה סברה? וי״ל שהמחשבה של רחל בתחילה היתה שאבא שלה רמאי אבל לא כ״כ בפרהסיה. היא חשבה שהוא יביא אותה (את רחל) לחתונה ולאחר החתונה הוא יחליף את לאה בצנעה ובכזה מקרה לאה גם לא תתבייש כ״כ. אבל לבסוף אבא שלה ״החכם״ והרמאי, גילה לכל העיר שהיא לאה וזה מה ששרו בחתונה היא לאה היא לאה היא לאה. וכמו״כ הוא שאל כלים מכולם ואמר להם שיעקב נשאר בגלל רחל וכו׳, וכך אחרי החתונה כולם נעמדו מתחת הבית לראות ולשמוח לאיד, ואז רחל ראתה שהיא תתבזה בפרהסיה ועל כזה מקרה יעקב לא דיבר, לכן מסרה הסימנים. מר״ש שבדרון.

כט כה. ויהי בבקר והנה היא לאה. מסופר במדרש שבבוקר אמר יעקב ללאה רמאית בת רמאית, למה שיקרת אותי ולא גילית לי שאת לאה, ענתה לו לאה אני תלמידה שלך כי גם אתה אמרת (שיקרת) לאביך אנכי עשיו בכורך. וקשה מה טען לה, ומה ענתה לו חזרה אתה שקרן וי״ל הנה איתא שעיני לאה היו רכות (מבכי) כי אמרו הגדולה (לאה) לגדול (עשיו). וע״ז בכתה לאה כל הזמן שלא תעלה בגורלו של עשיו, וזה מה שאמרה לאה ליעקב, הא אתה אמרת לאביך שאתה הבכור בגלל הטענה שלך שאתה הבכור וכמשל השפורפרת, וא״כ אין לך טענה עלי, כי אתה ואני הגדולים. נפתלי שבע רצון.

כט לג. ותהר עוד ותלד בן ותאמר כי שמע ה׳ כי שנואה אנכי וגו׳ ותקרא שמו שמעון. מדוע בבנה הראשון לא ייחדה שמה על ה׳שנואה אנכי׳? וי״ל דאיתא בגמ׳ ששנואה הכוונה שנואה בנישואיה והיינו שנשואה באיסור, וראובן שנולד מראשית אונו של יעקב, שאמו נפקדה לפני שנשא יעקב את רחל, אז לא היתה נקראת שנואה, אבל שמעון היא נפקדה אחרי שיעקב נשא את רחל אז כבר נישואי לאה הם באיסור אחות אישה (לכן קראה שמו שמעון). לחמי תודה.

ל א. ותקנא רחל באחותה וגו׳ ואם אין מתה אנכי. יש לפרש את הדברים ע״פ הרמב״ם שפירש הטעם שאחות אשה מותרת לאחר מיתה בשונה מכל העריות, משום דאחות אשה אסורה משום קנאה כדכתיב לצרור, לכך לאחר מיתה שאין קנאה מותרת. ולפי״ז גם מובן מה טעם נשא יעקב את רחל על לאה, כי ידע שלא מקנאה שהרי אפי׳ מסרה לה סימנים, אבל כעת שהרגישה קנאה כדכתיב ותקנא רחל באחותה, אמרה רחל אני צריכה למות אם לא יהיו לי ילדים כי אסור לך ב׳אחיות ואני מקנאה, ורק אחרי מיתה יותר לך. וגם גירושין לא יעזור כי אחות אישה אסור לאחר גירושין. ולכך אמרה ואם אין מתה אנכי.

ל מג. וגמלים. אומר רש״י מנין היה לו כל אלה מכר צאנו ׳בדמים יקרים׳ ולקח לו כל אלה. ויש להקשות מנין לרש״י שמכר בדמים יקרים יותר ממחיר השוק. אלא י״ל שלמעשה אסור למכור לנכרי בהמה דקה שמא ירבע אותה (פסחים נג.) ואיך מכר להם הצאן? י״ל משום שצאן יעקב היו פרים ורבים יותר משל אחרים ומכרם בדמים מרובים, וע״כ הקונה אותם לא לרביעה הוא צריך כי לשם זה הוא יכול לקנות יותר בזול. מהספר פניני קדם.

לא ה. ויאמר להן ראה אנכי את פני אביכן כי איננו אלי כתמל שלשם ואלקי אבי היה עמדי. הראשונים נתקשו מה הקשר בין אלוקים עמדי לזה שפני אביהן איננו אליו כתמול? ויש ליישב, אומר רבי אליהו רם מרבני ירושלים, ע״פ רש״י לעיל יג יד עה״פ ׳יהי׳ אמר אל אברהם אחרי היפרד לוט מעמו׳, שאומר שם רש״י (והוא מחז״ל) כל זמן שהרשע היה עמו היתה השכינה פורשת ממנו, כיוון שפירש לוט ממנו חזרה השכינה לאברהם. והוא שאמר יעקב שאביכם התרחק ממני לגמרי ואיננו עמי כתמול שלשום, והראיה היא כי אלוקי אבי עמדי, ולמה הקב״ה נגלה אלי כי אביכם נטש אותי.

לא כד. אל תדבר עם יעקב מטוב ועד רע. רע מובן, אבל טוב, למה לא? י״ל דהטעם שרבקה היתה עקרה כי לבן א״ל אחותינו את היי לאלפי רבבה. והקב״ה לא רצה שיאמרו שזכתה להתעבר בגלל אותה הברכה. וא״כ שפיר י״ל שלא ידבר עמו טוב - לא מדובשך ולא מעוקצך.

לא כט. יש לאל ידי לעשות עמכם רע ואלוקי אביכם אמש אמר אלי השמר לך מדבר עם יעקב מטוב עד רע. רבים נתקשו כאן למה אמר אני יכול לעשות לך רע, רק אני לא יכול בגלל סיבה פלונית ואלמונית, הרי סו״ס אין הוא יכול לעשות רע, א״כ מה זה משנה מה הסיבה בדיוק, הרי הוא לא יכול. וי״ל, אומר האמרי שפר, שכוונת לבן הייתה שהוא עצמו בלבד לא יכול לעשות כלום, כי הקב״ה אמר השמר **לך** לי בלבד, אבל אני יכול לעשות שליח שיעשה לכם רע, ואני לא אענש ע״כ כי אין שליח לדבר עבירה, ועוד שהקב״ה הזהירני לא **לדבר** איתך מטוב עד רע, ועל מילי דדיבור אין שליחות כי מילי לא מימסרי לשליח.

לא ל. ועתה הלוך הלכת כי נכסוף נכספת לבית אביך למה גנבת את אלוהיי. יש להקשות מה הקשר בין גניבת אלילים להליכת יעקב לבית אביו? וי״ל, אומר רבי העשל ע״פ חז״ל, ששאל מין את ר״ע מדוע אתם לא עובדי אלילים הרי הולכים בתר רוב ורובם עכו״ם, ותירץ לו רבי עקיבא שמקור הדין של רוב הוא מציווי התורה ׳כבד את אביך׳ שהרי אביו הוא רק מדין רוב, וכיוון שילפינן מהתורה א״כ התורה אומרת לא לעבוד אלילים. וא״כ י״ל שזאת גופא היתה טענת לבן, הרי אתה הולך לאביך לכבדו, ומי אמר שזה אביך, ע״כ מדין רוב, א״כ למה גנבת את אלוהיי.

לא ל-לא. ועתה הלוך הלכת כי נכסוף נכספת לבית אביך למה גנבת את אלוהיי. ויען יעקב כי יראתי כי אמרתי פן תגזול את בנותיך מעמי. רבי צבי חריף מבאר את המו״מ שהיה בין יעקב ללבן ע״פ הפסוקים הנ״ל, הנה כתב באבן עזרא שרחל גנבה את התרפים בשביל שלבן לא ישאל בתרפים באיזה דרך ברח יעקב. והנה לבן לא יכל להרע ליעקב כי הוא בדרך לכבד את הוריו ושלוחי מצווה אינם ניזוקים, אמנם זה שייך רק ביעקב ומה עם שאר בני ביתו? וזה מה שאמר לו לבן ועתה הלוך הלכת כי נכסוף נכספת לבית אביך לקיים כיבוד אב, וא״כ למה גנבת את התרפים, הרי אתה שליח מצווה, ויען יעקב ויאמר כי יראתי פן תגזול את בנותיך מעימי כי להן אין מצווה.

הסתפקות במועט

יעקב אבינו שאל מאת ה' שיתן לו לחם לאכול ובגד ללבוש. רבינו בחיי בספרו חובת הלבבות הרחיב בעניין זה של בקשת יעקב הרבה וכתב שם שדרך הצדיקים לבקש רק הדבר ההכרחי בלבד שא"א לו לאדם שיחיה בלעדיו. כי המותרות גורמים לדברים רעים, ועל כן כל איש ירא את השם ראוי לו שיהיה שמח בחלקו ושיסתפק במעט, ושלא יתאווה המותרות, וכל רצון אדם במותרות לא נובע מצורך אמיתי אלא רק מעצת הייצר להרע לאדם. ובביאור הלכה סימן תקכט כתב: ואל יצמצם בהוצאת יום טוב - אבל בשאר הימים צריך כל אדם לצמצם בהוצאותיו, וזהו תוכחת מרובה על זמנינו שבעו"ה הרבה אנשים עוברין ע"ז ולא ישימו לב איך להתנהג בהוצאות ביתם להרחיק דברים המותרים ורבים חללים הפילה ההנהגה הרעה הזו שמביאה את האדם לבסוף ע"ז לידי גזל וחמס וגם לחרפה וכלימה. והרבה סיבות יש שגורמים להנהגה רעה הזו. ואשרי למי שיאמץ לבבו ולא ישגיח לפיתויים וינהל הוצאות ביתו בחשבון כפי ערך הרווחתו ולא יותר. ובחפץ חיים בספרו שפת תמים פרק ה כתב: שסיבת הגזל שהורגל אצל אנשים זה משום ריבוי ההוצאות ומותרי המלבושים שנעשו קבע בעו"ה. וזה הגורם לנו בזמנינו כל הצרות וכל התלאות, מבפנים ומבחוץ. ובתחילה כשמרגיל אדם את עצמו בזה, אינו מתבונן על אחריתו, שבתחלה כשהקב"ה מזמין לאדם מעות בחסדו, כדי שיוכל להחיות את נפשו בזה, וגם לפרוע מזה חובות הבורא כצדקה וגמ"ח והחזקת התורה, וכדומה לזה היצה"ר מסיתו, שעתה נאות לו להתנהג בענייני הוצאות הבית והמלבושים במעלה הגבוה מערכו [הפחות כהמכובד, והמכובד כאחד מעשירי העם]. כדי שיתראה לחשוב ומכובד לעיני חבריו. והאדם מרגיל את עצמו בזה, עד שבהמשך הזמן הוא נעשה מוכרח לזה להתנהג כדרך הגבוהים. ואח"כ אם תזדמן לו שנה או שנתיים שאינו משתכר לפי ערך ההוצאה אשר הרגיל את עצמו בזה, מצא לו היצר מקום להטעות אותו ולפתותו לגזול ולחמוס, ולהיות לווה רשע ולא ישלם, כדי להתנהג באופן הראשון שלא יתבזה לעיני חבריו שבעיר. וברבות הזמן נעשה גזלן וחמסן שאינו חושש כלל לחיי נפש חברו וכו'. אבל כבר אחז"ל איזהו חכם הרואה את הנולד, וגם כשיש לו הרבה כסף להתנהג כמו בן אדם רגיל, וממשיך הח"ח וכותב ובזמנינו רבו הוצאות הנישואין במלבושיהן, עד שרבות בנות באות לידי בזיון בהגיען לפרק נישואיהן. אב ואם בוכים ומבכים, ואין להם מושיע. וכהנה רעות רבות וצרות שעוברים על ראש העניים. ומי גורם לכל זה אם לא ריבוי הוצאות ומותרי המלבושים שנעשו קבע בעו"ה, שגורמים בזה רעה לעצמם בזה ובבא, וגם לכל העולם כולו. ובהערות שם הוסיף: והנה הלוקסוס קלקל הרבה מאד אנשים, אפילו אותם שנשארו במדינתנו. ואף אותם האנשים שלא עזבו מקומם, ולא קלקלו את בניהם ודרכיהם, אבל כמה בטול תורה ותפלה נגרם להם בגלל המותרות, שהיו נאלצים לעבוד שעות מרובות ביום ולפעמים אף בלילה כדי להרוויח כספים עבור המותרות, ונופצו לרסיסים כל קביעות העתים לתורה שהיו להם, הן בבית המדרש והן ביחידות בביתם, וכל תפילותיהם וברכותיהם חטופות וקטופות, והולכת ומתייבשת מהם הלחלוחית בענייני רוחניות שרכשו להם בנערותם בישיבה, והולכים ומתגשמים מיום ליום. וכן כמה בני תורה מחובשי בית המדרש עזבו תלמודם לחלוטין בגלל ששקעו בחובות עבור מותרות הדירה והריהוט וכדומה. וכן כמה מהם אף שלא עזבו תלמודם לחלוטין, עזבוהו למחצה לשליש ולרביע, ונעקר מהם חלק גדול מכח חיותם בתורה ותפלה. וכן החפץ חיים עורר אותנו על זה בספרו שם עולם ח"א שער החזקת התורה פרק י"ג, וז"ל: והנה כאשר נתבונן היטב במעשנו נמצא שבעוונותינו הרבים דפי הש"ס פרושים אצלנו על כותלי הבית, וכן דפי המשניות על הכסאות היפים והשולחנות הנאים, וכן כל ההלכות שבתורה פרושים על בגדינו היפים והבגדים היפים של אנשי ביתנו. וכל אחד מדמה בנפשו שהוא הכרח לו כדי שיוכל לדור בדירה נאה וללבוש מלבוש נאה וכן לאכול מאכלים יפים כדרך העשירים, אבל כאשר יתבונן בעצמו יראה שאין זה בכלל הכרח. והבחינה לזה, אילו הוא התחייב עצמו לחברו השווה לו במדרגתו בכל דבר, לזונו ולהלבישו וליתן לו דירה יפה לפי כבודו, בוודאי היה מצמצם בכל יכולתו בענין זה והיה אומר על כל פרט שהוא די והותר, ואילו על עצמו יאמר על כל פרט שהוא הכרח, אין זה כי אם שהיצר מסמא את עיניו. עכ"ל. וכבר אמרו חז"ל באבות כך היא דרכה של תורה פת במלח תאכל ומים במשורה תשתה ועל הארץ תישן וחיי צער תחיה ובתורה אתה עמל. אשרך בעולם הזה וטוב לך בעולם הבא. וכן בחולין לעולם יאכל אדם פחות ממה שיש לו אך יכבד אשתו ובניו יותר ממה שיש לו. ובתד"א עד שאדם מתפלל על דברי תורה שיכנסו לתוך מעיו יתפלל על אכילה ושתיה שלא יכנסו לתוך מעיו. **המסתפק במועט כל ימיו טובים.** הגר"א היה אומר מקור כל החטאים והעוונות בחמדה ובתאות הרכושנות. כאשר אדם משקיע את מחשבתו בצבירת הבלי העולם הזה, הרי על כורחו הוא מתרחק מקניני העולם הבא. והיה אומר הבעל התניא הגדר והשמירה מפני העצבות הוא הסתפקות המועט. וכל המקיים תורה מעוני סופו שמקיימה מעושר. היערות דבש כותב עיקר התשובה הוא הרחקת המותרות כי כל גרם עוונות הוא מותרות בתענוגים. והמסתפק במועט לא רק משפיע שפע לעצמו אלא גם לעולם כולו כמסופר על רבי חנינא שהיה מסתפק בקב חרובים לשבוע וכל העולם ניזון בשבילו. וחז"ל מספרים על הרבה תנאים שהאירו את העולם והיו עניים מרודים ומסתפקים במועט. למשל רבי יהודה בר אילעאי שהיה לו בגד אחד לו ולאשתו וכשהוא היה יוצא אשתו נשארה בבית ולהפך. וכן הלל הזקן לא היה לו פרוטה בביתו עד שהוצרך לשמוע תורה מהארובה. וכן רבי חנינא בן דוסא למרות שירד להם רגל מזהב הוא החזירה לשמים. וכן מסופר על ריש לקיש שלא היה לו אפי' כר וכסת להתכסות בו.

נביא כאן כמה סיפורים על צדיקי הדור איך חיו והסתפקו במועט ובזכות זה זכו לחיים כה מאושרים וכמובן שלא הורגש עליהם שחסר להם שום דבר. בספר "ירושלים של מעלה" מובא סיפור הממחיש את הסתפקותם במועט של בני הישוב הישן בירושלים. בירושלים היה גר לפני כמאה שנה תלמיד חכם עצום בשם רבי פסח טרוקר, הוא היה קרוב מאוד למגיד מויולקומיר, באחד הימים הרגיש רבי פסח שהמגיד קצת כועס עליו, באותו הזמן המגיד הרבה לפניו בדברי תוכחה על ענייני מותרות. רבי פסח שאל את המגיד אילו מותרות ראה בביתי? לפני כשבועיים - ענה לו המגיד - בראש חודש הייתי בביתך וראיתי מפת משי פרושה על שלחנך. כך זה מתחיל - היום מפת משי, מחר מותרות אחרות. חוורו פני רבי פסח והוא סיפר למגיד את סיפור מפת המשי: בימי נערותי בקובנה חלה אחד מפרנסי המקום, הנגיד ר' אליעזר פרידין. במשך תקופה ארוכה התנדבתי לבוא לביתו בכל יום כדי להקריא לפניו פרק משניות וכו'. כשהבריא הפציר בי לקבל שכר תמורת ביקורי בביתו, אך אני סירבתי, לפני כחודש קיבלתי חבילה קטנה מקובנה, אליה היה מצורף מכתב מבני הנגיד הנ"ל ובו הם כתבו שאביהם נפטר ובצוואתו הוא ציוה לבניו לשלוח לי את מפת המשי היקרה שלו, תמורת מסירותי הרבה בעת חוליו לפני שלושים שנה. אי לכך הם מבקשים ממני לקיים דברי המת ולקבל את המתנה, וכדי שיתמלא רצון אבינו, הם מבקשים שהמפה תיפרש על שולחני. אשתי הצדקנית - המשיך ר' פסח - סירבה בתוקף לקבל את המתנה היקרה. אך אני טענתי כנגדה: "היתכן לבייש את המשפחה המתאבלת על האב? וכי יתכן שלא לקיים דברי המת אשר בוודאי סבר שעושה בכך מעשה גדול וחשוב?" המגיד שמע את סיפורו של ר' פסח בתשומת לב רבה, ומכל מקום עדיין לא נחה דעתו. והחליטו להציע את הבעיה לפני רבי שמואל סלנט. מצד אחד קיום מצוות המת דבר גדול הוא, גם הלבנת פנים חמורה לא פחות. אם יוודע לבני ר' אליעזר כי ר' פסח אינו משתמש במפה זו - יצטערו על כך. אולם מאידך גיסא, אל לנו להחדיר "מותרות" לעיר הקודש. חכמתו הגדולה של ר' שמואל עמדה לו גם הפעם, וכך הוא פסק: "מפת המשי תמשיך להיות פרושה על השולחן... אך מעליה יפרשו מפה אחרת פשוטה אשר בה יכוסה גנאי המותרות בעיר הקודש".

כאשר שמע החזו"א על אחד שטען, כי רבה של עיר שאינו מתגורר בדירה היפה ביותר בעיר יש בזה משום חילול ה', הגיב ואמר: אדרבה, כאשר לרב יש את הדירה היפה ביותר בעיר, יש כאן חילול ה'.. הרב שטיינמן, הוסיף ואמר, כי כל זאת רק בנוגע לדעתי של הרב עצמי, אבל בקשר לציבור יתכן שעליהם לסבור כי ראויה להיות לרב דירה נאה. מי שנכנס לביתו של מרן החזו"א, עמד נפעם; הכל אומר צניעות ופשטות מיטת ברזל, כסאות שבורים יותר משלמים, שולחן רעוע, לא היה ארון בביתו - למעט ארון ספרים פשוט שבפשוטים - מעט הבגדים שהיו לו, קפוטה וכובע - שלפי השמועה היו עוד מזמן חתונתו, היו תלויים על מסמר שהיה קבוע בקיר. כך היה בעת שהתגורר בביתו הקטן בגבעת רוקח, וכך היה גם כאשר עבר לדירה מרווחת יותר ברחוב שנקרא עכשיו על שמו. רבים היו מאושרים לו היה מתאפשר להם להכניס קצת רווחה לביתו, ובכל זאת הכל היה כל כך דל ופשוט. מראה זה השאיר על הבאים לביתו רושם כביר, שאי אפשר לתארו. כמובן שיש רבים מגדולי תורה וגאוני עולם בפרט אצל כ"ק האדמורי"ם שגרים בדירות יפות כי הוא לכבוד ציבור תלמידי וחסידי האדמו"ר ויש בזה עניינים של מלכות וכבוד התורה ובחייהם האישיים הם חיים בפשטות ובצניעות.

בגליון דובב שפתיים על רבי מיכל יהודה ליפקוביץ מסופר כך: במעלה רחוב וילקומירר בבני ברק, ניצב לו בית ישן בן קומה אחת, פארו של ארמון זה, הוא בפשטותו. בצניעותו. בקירותיו המתקלפים. בשני חדריו והול קטן, במטבח הצר והפשוט, ששני ברזיו - בשרי וחלבי - מריקים מדדיהם מים קרים בלבד. הרהיטים גם הם לא שינו פניהם עשרות בשנים. מיטות ברזל - 'מיטות סוכנות' בלשון העם. במשך קרוב לששים שנה (כולל שנות 'הצריף'), היו כותלי בית זה עדים לאדם הגדול שהילך וחי ביניהם. ספגו את קול התורה שהדהד בו ביום ובליל ובשעות שאינן לא מן היום ולא מן הלילה. עדים היו לדמעות שנשפכו מלבבות שבורים, ומעיני רבינו שהאזין להם וכאב את כאבם. ארמון' של כבוד התורה. ההסתפקות במועט וההתרחקות ממותרות, מעולם לא העיבה על השמחה ששררה על פני בני הבית. הבית הצנוע והפשוט היה תמיד מלא שמחה שהקרינה על לבות כל הנכנסים אליו והבאים בשעריו. רבינו עצמו היה אומר: "העיקר תלוי בשמחה שההורים משרים בבית. ואם הם משרים אוירה של שמחה ושל הסתפקות במועט, הילדים קולטים זאת, והם מאושרים במה שיש להם ואין להם שום קנאה באחרים. וכשילד שמח ומרוצה בבית שלו, שוב אינו מחפש שום דבר מחוץ לבית". המזרן עליו ישן רבינו זה עשרות בשנים, כבר עשה את שלו. ציפוי הבד, כבר דהה והשחיר מרוב ימים. מהחנות למזרנים, גרר אחד מנכדיו את המזרן החדש שרכשה אמו עבור אביה - רבינו. נגרר ועולה במעלה רחוב וילקומירר, מצחו נוטף זיעה מחום היום, ופניו אל בית הסבא. דפק קלות על דלת עץ הדהויה, ובכוחותיו האחרונים הכניס את המזרן אל הבית. ורבינו, נרתע בבהלה: "מה זאת? מזרן חדש?! בשביל מה? הרי זה ממש מותרות!" הנכד לא ירד לסוף דעתו של סבו, וניסה להסביר: "זח רק מזרן חדש במקום הישן הבלוי והמרופט. זהו מזרן רגיל לחלוטין ופשוט ביותר... אין בו שום דבר מיוחד שאפשר להגדירו כמותרות". אך רבינו בשלו: "מה רע במזרן הישן?" וכשהוא נחרץ ועמד על דעתו: "מותרות - אצלי בבית?! לא ולא". היה זה לנכד, שיעור ברוממות השגות זקנו במשמעותן של 'מותרות'. שיעור אותו למד ובו הרהר בשעה שירד במורד הרחוב, כשהמזרן נישא בידיו בחזרה בדרך המקבילה.

רבי יחיאל מיכל מזלאטשוב היה חי בעניות מרובה והסתפק במועט שבמועט. פעם התארח אצלו אחד מצדיקי הדור ששאלו מדוע הוא חי בכזאת פשטות? ענה רבי יחיאל למה פשטות הלא הכל יש לי.. וכשנשאל היכן כלי הכסף לכבד את השבת? ענה רבי יחיאל מיכל והיכן כלי הכסף של מר? ענה אותו צדיק בביתי, ולמה לא הבאת אותם, ענה אותו צדיק מה אתה רוצה שאני אתגלגל איתם בגלות? אמר רבי יחיאל מיכל אני הפוך אני מצוי בביתי ואילו הכלי כסף וזהב נמצאים בגלות. **רבי צבי** הירש מרימינוב היה בעל צדקה עצום ותחת ידו עברו סכומי עתק למען הכלל אך הוא עצמו היה חי בעניות אדירה והיה מסתפק במועט והיתה לו מורת רוח גדולה כשקנו בביתו איזה חפץ שהיה בזה טיפה יותר ממה שנצרך למחיה. **על רבה** הראשי של ג'רבה רבי כלפון משה הכהן מסופר שההסתפקות שלו במועט היתה עד כדי מסירות נפש כי פשוט לא היה מסוגל אחרת, ומסופר עליו שנהג לא לאכול כלל מאכלי בשר בימות החול. בתקופת המלחמה הוא היה שרוי בחולשה רבה ורופאו אמר שהוא חייב לאכול בשר בימות החול לבריאותו, אך רבי כלפון לא הסכים לכך כלל ואמר שאינו מסוגל לאכול בימות החול והוא מרגיש שבאכילתו מותרות הוא נעשה חולה יותר מאשר זה מועיל לו. **גם רבי** אליעזר יהודה פינקל שהיה מחלק כספים לכל ת"ח שאמר לפניו חידו"ת הקפיד מאוד מאוד להסתפק במועט ומעולם לא השתמש בכספי הישיבה לצרכו וגם כשנסע למען הישיבה השתדל לא לקחת מונית וכדו' אלא במקום שאם היה לוקח מונית לעצמו אז לקח מהישיבה, את חתונות צאצאיו היה עורך בצמצום רב ופעם אף ערך אחת החתונות ביום שישי אחה"צ כדי לחסוך בכסף. **רבי** מנחם מנדל מווישווא היה מחשב כל הוצאה שאפשר, והיה אומר את ההוצאה פלונית הרי אפשר לתת אותה לבחור ישיבה שיקנו לו אוכל ומשקה וכך לא הסכים שיוציאו עבורו שקל בזמן שיכל להשתמש בדברים יותר פשוטים, וכשהוצרך לנסוע לעיר אחרת מפעם לפעם היה נוסע בעגלה הכי פשוטה למרות שהיתה לו אפשרות בעגלה נוחה באומרו הרי הכסף של עגלה נוחה יכול ללכת ללומד תורה לא חבל. **הרב** מבריסק במשך שנים רבות לא הסכים להכניס מקרר לביתו וכן כירים של גז, ורק אחרי הרבה שנים הסכים בעל כורחו שיכניסו לביתו 'מותרות' אלו. **רבי** עזרא עטיה היה משתבח כל יום לפני ילדו בשמחה ראה כמה טוב לי שיש לי פת במלח ואכן זה מה שהיה אוכל יום יום, פת עם קצת מלח, והיה שמח בזה שמחה רבה ולעצמו מעולם לא היה צריך מאומה ואף כשהלך לחתונתו הוא שאל חליפה מחבר.

וצריך לזכור ולהוסיף שאלו שיש להם מותרות אין להם עוה"ז כלל, וכמו שאמר רבי אהרן קוטלר לתלמיד שרצה פעם לעזוב את הישיבה בלייקווד, ואף הבטיח לתרום בעין יפה לכשיתעשר, "כדאי לך להשאר, גם אם אתה חושב כי עולם הבא יהיה לך, בהיותך מתומכי תורה, אך דע לך כי אם תעזוב את הישיבה, לא יהיה לך עולם הזה"... שכן, זה אשר נוהג לפי דרכה של תורה – הוא אשר אשריו בעולם הזה.

פעם הגיעה קבוצת בנות לביתו של רבי חיים קניבסקי. מאחורי הדלת שנפתחה לרווחה, התגלה בית עלוב מאוד. הרהיטים היו מעטים וישנים מאוד. המקרר היה שבור ועקום, והיו צריכים להניח תחתיו קרטונים כדי שיעמוד בצורה ישרה. המיקסר היה שבור ומכוסח מכל הצדדים אחרי עשרות שנים של פעילות אינטנסיבית, הכיסאות רעועים, כל אחד מהם בצבע אחר ועם דוגמה שונה, והכלים המעטים במטבח, היו שרידים של סטים ישנים, כל אחת עם דוגמה אחרת ובצבע שונה לחלוטין. הרבנית קניבסקי קיבלה אותן ושאלה אותן מה הם רוצות? הבנות הסבירו שבבית הספר הן קיבלו משימה, לכתוב מאמר על הנושא של 'הסתפקות במועט'. הפעם היה התורה של הרבנית להיות מובכת. היא מאוד אוהבת לעזור לאנשים, היא משתדלת לענות לכל שאלה שמפנים אליה, אבל הנושא הזה שעליו מדברות התלמידות, אינו מוכר לה כל כך. "אני יכולה לצטט לכן מאמרים מהתלמוד על הסתפקות במועט", אמרה לתלמידות, "אבל כתלמידות סמינר בוודאי גם אתן מכירות את המאמרים הללו. אני יכולה לספר לכם סיפורים על גדולי ישראל בדורות הקודמים שהסתפקו במועט. אבל לצערי אני חוששת שלא אוכל להשיב לכן מניסיוני האישי. אף פעם לא היה חסר לי כלום, ולא הייתי צריכה להסתפק במועט. תמיד היה לי כל מה שהייתי זקוקה לו, ולכן אני מרגישה שלא בנוח להטיף לאחרים להסתפק במועט...". התלמידות הודו לה בחום ויצאו מהבית כשחיוך רחב נסוך על פניהן. בלי שידעה בכלל, העניקה להן הרבנית רעיון מוצלח במיוחד, עכשיו יש להן כבר מה לכתוב על הסתפקות במועט, אחרי שראו את הבית

הדל, ואת בעלת הבית שמעולם לא היה חסר לה כלום... בספר בית אימי שהוציאה בתה הרבנית צביון היא מתארת את המצב בבית כך: העניות באה לידי ביטוי גם ברהיטי הבית: הכיסא של אבא, שעליו היה יושב ולומד ליד הסטנדר, היה כיסא מטבח פשוט ושבור. חלק מהרהיטים היו 'ירושות' משכנים שהחליפו את רהיטיהם, כשאת הישנים 'תרמו' לנו. זכור לי אחד הרהיטים הללו – שולחן עגול, שמפעם לפעם היה אחד השכנים נכנס לתקנו כדי שנוכל להמשיך להשתמש בו... חלק מהמיטות חרקו עם כל תזוזה. מצעים היו בצמצום רב, ואמא היתה מכבסת אותם רק בימים שטופי שמש, כדי שנוכל לשוב ולהשתמש בהם באותו יום. גם כלי מטבח לא היו בשפע. חתנה רבי זליג ברוורמן מספר, כי בשבת הראשונה שהגיע כחתן, התפלא לראות את הצלחות של השבת ואת הסכו"ם, שהיו אוסף של שאריות מסטים רבים. וכאן בא הפלא הגדול – למרות המצב הכלכלי הקשה לא חשנו שונים מן האחרים ולא הרגשנו בעניות כלל. יתירה מכך, אבא ואמא הקפידו מאוד שנהיה נקיים ומסודרים ולא נלבש בגד קרוע או בגד שחסר בו כפתור. אמא השרתה בבית שמחת חיים תמידית, והדבר השפיע על כולנו. גם חברותינו מבית הספר חשו בכך: כשביקשנו לבוא אליהן ולהכין עמן שיעורים בבתיהן הגדולים והמרווחים, הן רצו לבוא לביתנו דווקא! לדבריהן, בביתנו הם הרגישו חופשיים יותר, ללא הפרעות של המבוגרים.

ידיעות חשובות וכן דברים מגדולי ישראל ערוך בדרך של שו"ת

שאלה: יעקב אבינו נדר לה' וכל אשר תתן לי עשר אעשרנו לך, מה הסגולה הגדולה של מעשר? **תשובה:** רבי חיים קניבסקי היה אומר שיש סגולה לעשירות ומניעת בעיות של מס הכנסה וכל הדברים הקשורים לכסף וכן מונע עכברים בבית אם נותנים מעשר כספים. אבל, מוסיף רבי חיים, שמעשר כספים צריך להפריש עשירית מדוייק ואז יש את הסגולה, כמובן אחרי שמפרישים מדוייק ראוי להוסיף עוד צדקות וכדלהלן אך ההפרשה הראשונה צריכה להיות מדוייק עשירית מההכנסות (לאחר שמורידים את ההוצאות שניהיו בגלל ההכנסות). ויש להוסיף שמצוה מן המובחר לתת חומש. וידוע שהרבה מגדולי ישראל הקפידו לתת חומש. הרב שך אמר כשלא היה לי לחם לאכול נתתי חומש לצדקה.

שאלה: מה הסיבה שלאה זכתה בסוף להינשא ליעקב ולא לעשו שהיה מיועד לה בתחילה, הלא 40 יום קודם יצירת הוולד הקב"ה מחליט בת פלוני לפלוני והלא אצל לאה הוחלט שתינשא לעשו? **תשובה:** חז"ל אומרים שע"י תפילה אפשר לשנות גם מה שנקבע קודם יצירת הוולד ואפשר לבטל גזירות ולהשתדך עם שידוך יותר טוב ממה שנגזר עלי כך כותב האלשיך כאן, וכלשון הזוהר שכותב כל איש ששופך דמעות לפני הקב"ה (הסטיפלער כותב שדמעות לאו דווקא אלא העיקר לב נשבר) אע"ג שנגזרה עליו גזירה רעה יכול לבטלה ולא ישלוט עליו העונש. וכל המרבה בתפילתו נענה. ויש להוסיף עוד מה שכתוב בחז"ל ב"ר סח יא שיעקב אבינו בבית לבן בלילות כשהיה שומר על צאנו היה אומר כל פעם את ספר התהילים. ויש להוסיף עוד שתפילת אדם על עצמו מועילה יותר מתפילת משה רבינו. בפרשת השבוע רחל מבקשת מיעקב הבה לי בנים, ויעקב עונה לה התחת אלוקים אני, וביארו המפרשים שיעקב רצה שתפילתה תהיה כתפילה לעני, שאין לו כלום ומתחנן על נפשו, וסגולת תפילה לעני שהיא יותר גדולה מכל התפילות האחרות כי עני הוא משבורי לב, וקרוב ד' לנשברי לב.

שאלה: האם מותר לעשות ליצנות בדרשה בשבע ברכות?

תשובה: כתב המהרי"ל שאדם צריך להישמר מאוד שלא להתלוצץ בפני הבריות, ויש להיזהר בזה מאוד, מלבד לשמחת חתן וכלה שמותר ואף מצוה להתלוצץ בפניהם ולשמחם.

שאלה: כיצד נצליח בצורה מוחשית להחדיר לעצמנו את ההשקעה בעולם הבא לעומת השקעה מדומה בעולם הזה?

תשובה: פעם רבה בחיידר שאל את תלמידיו מי זוכר איך קראו לסבא רבה שלו, רובם זכרו, ואז המשיך ושאל הרי לכל אחד יש כמה וכמה סבא וסבתא רבה מי זוכר את השמות של כולם, אף אחד לא זכר את כולם, זה מוסר השכל אדיר שכמה עשרות שנים אחרי שהאדם עוזב את העולם, הרבה אנשים לא יזכרו בכלל שהוא היה בעולם, אבל כל השקעה הכי קטנה בעולם הנצחי של עולם הבא נשארת חיה וקיימת לעולמי עולמים ומזכה בשכר נצחי אין סוף.

שאלה: מוזכר בפרשה, 'לוז שם העיר לראשונה', מהי לוז וכיצד היא שייכת לנו כל שבוע? **תשובה:** לוז הוא גם של עצם קטנה שנשארת ומתקיימת בגוף האדם גם כשכל הגוף כלה ולא קיים, ומעצם זו יקום האדם לתחי' בתחיית המתים בקרוב, וכפי שמסופר במדרש שלקחו את העצם הזו ונסו לטחון ולשרוף ולמעוך אותה ולא הצליחו, ולכן יש לאדם להיזהר לעשות סעודה מלווה מלכה בכל מוצאי שבת שזו הסעודה היחידה שנהנה ממנה העצם לוז ובכך יכול לקום לתחיית המתים, וכפי שרבי חיים קניבסקי כתב שחלילה יתכן יהודי שקיים את כל התורה כולה ולא יקום בתחיית המתים כי לא אכל מלווה מלכה והעצם לוז לא תוכל להקימו בתחיית המתים. רבי ישראל מרוזין היה מביא את הפסוק מפרשת שבוע, סלם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה, שסלם ר"ת סעודת לווית מלכה, שאף שהיא נראית כמוצבת ארצה, אבל באמת עניינה נשגב למאוד ומגיע השמימה, וברי"ץ גיאות כתב שיש סגולה גדולה לפרנסה טובה לקיים כל מוצ"ש סעודת מלווה מלכה מפוארת.

שאלה: האם יש מקור לזה שקבלה טובה מצילה מצרה?

תשובה: מצינו בפרשה שכאשר יעקב הלך לבית לבן הוא נדר נדר אם יהיה אלוקים עמדי ושמרני בדרך וכו' ושבתי בשלום אל בית אבי וגו' וכל אשר תתן לי עשר אעשרנו לך. מכאן למדו חז"ל שראוי לידור בעת צרה כדי להנצל מהצרה, ומובא בתוס' חולין ב: וביארו דאע"ג דאסור לידור מ"מ בעת צרה מותר, וכ"כ בשו"ע יו"ד סימן ר"ג ס"ה. וכ"כ החפץ חיים במחנה ישראל פרק לח: ונכון לנדור איזה דבר אם יזכהו הקדוש ברוך הוא שישוב מן המלחמה ולבוא אל ביתו לשלום כדכתיב וידר יעקב נדר לאמר ואי"ל לאמר לעולם שידרו בעת צרה כי גם יעקב ידע אז שהוא הולך למקום מסוכן מאד וכו' אבל כ"ז אם הוא משער בעצמו שישמור את נדרו אבל בלא"ה טוב שלא ידור כלל עכ"ל.

למאכל אדם אין להפסידו ממאכל אדם אפי' אם הוא דרך כבוד. וגם אוכלים שהותר להפסידם אין לעשות זאת דרך בזיון. וכן צריך אדם לא לבזות אוכל בשום מצב.

נביא להלן כמה הלכות בעניין השימוש באוכלים ומתי מותר לזרוק אותם ואיך ראוי להשתמש בהם דרך כבוד. בשו"ע קפ ג מובא שאסור מהדין לאבד חתיכות לחם שיש בהם כזית, ואף בפחות מכזית זה מביא לידי עניות. ובזוהר כתב הרבה בחומרת המאבד פרורי לחם דרך בזיון, ומלבד עניות זה יגרום שלא ייצא מהעולם עד שיזדקק לבריות רח"ל. ויש סגולה לזיכרון ע"י שאוכל פירורי הפת. חת"ס ותומר דבורה. **לכן יש לאסוף הפת לפני שזורק המפה החד פעמית בבזיון לאשפה.** ובמשנ"ב שם סק"י כתב את **האופנים שהותר לאבד את הפת:** א. פרורים שאין בהם כזית וכבר לא ראוים או עומדים לאכילה מותר להשליכם לכיור. ובספר וזאת הברכה הביא שיש מהפוסקים שכתבו שלא ישליך לכיור אלא יעטוף יפה ויזרקם לפח. וכתבו הפוסקים שבאופן זה שרי אפי' יותר מכזית כשלא עומד לאכילה. וברור שכשהעלה עובש וכדו' שרי. הרב אלישיב ורח"פ שינברג ורי"י פישר. **זריקת אוכל אסור,** אולם כשנותנה לפני המסובים לצורך האכילה ועושה זאת ע"י שזורק להם והאוכל מגיע למקום נקי בלי שנמעך וכדו' רבים מהפוסקים התירו. וכשזורק ועי"ז זה יכול להימעך או ליפול במקום שאינו נקי וכן כשזה דרך בזיון לכו"ע אסור. **לתלות לחם או שקית לחם על מתלה** הוא דרך בזיון ועלול להביא אדם לידי עניות כמבואר בפסחים קיא: (שאר מאכלים שאינם לחם שרי, ובעוגה יש מחלוקת). וכשתולה באופן מכובד כגון שתולה תיק אוכל יפה על מתלה כשבתוך התיק נמצא האוכל, כתבו רבים מהפוסקים שאי"ז בזיון והתירו. ויש שהתירו רק ע"י אחר שאינו בעלים של האוכל. **ולצורך מצווה כגון עירוב** וכדו' התירו. **הרואה אוכל ברחוב** יש דין לא להעביר על האוכל ויזיזו לצדדים, כי בלא"ה הוא גורם לעניות. מתוך שו"ע ומשנ"ב וספר וזאת הברכה.

חידות

חידון שינון הפרשה: א. מה עשה ה' לחרפה של רחל? **אסף** אותה. **ב.** מהיכן יצא יעקב? **באר** שבע. **ג.** שם של אחד השבטים ששהופכים את שמו הוא שם של בעל חי? **גד** – דג. **ד.** מה מצא ראובן בשדה? **דודאים**. **ה.** יעקב שם לפני האצן את? **המקלות**. **ו.** מה הדבר הגדול שעשתה רחל? **ויתרה** ללאה. **ז.** מנשות יעקב? **זילפה**. **ח.** כבש שניתן ליעקב? **חום**. **ט.** שה שניתן ליעקב? **טלוא**. **י.** הבן הרביעי? **יהודה**. **כ.** ה' הבטיח ליעקב והיה זרעך? **כעפר** הארץ. **ל.** איך קראו לבית אל לראשונה? **לוז**. **מ.** מה עשה יעקב עם האבן אשר שם מראשותיו? **מצבה**. **נ.** איך ידע לבן שה' ברך אותו בגלל יעקב? **ניחוש**. **ס.** מה ראה יעקב בחלום? **סולם**. **ע.** מה יעקב הבטיח שיעשה עם מה שהבטיח לו ה'? **עשר** אעשרנו לך. **פ.** היכן הבחין יעקב שלבן כועס עליו? **פניו**. **צ.** את מה לבן גזז? **צאנו**. **ק.** מה אכל יעקב בלילה? **קרח**. **ר.** מה רחל היתה? **רועת** צאן. **ש.** כמה שנים עבד יעקב ברחל? **שבע**. **ת.** מה גנבה רחל? **תרפים**.

חידות פרשת שבוע: א. מה שונה שמו של לוי בפרשה? **ב.** היכן מוזכר עשיו בפרשה? **ג.** שבע פעמים אהל בפסוק אחד? **ד.** שני מצבות שונים בפרשה ולא מצבה על מת? **ה.** שלושת סוגי החלומות בפרשה? **ו.** מה נתקן בפרשה שנהוג יום יום?

חידות ידע תורני: ז. באיזה מקרה מעלים לתורה פלוני ושם סביו ולא שם אביו? **ח.** מתי אומרים בשמו"ע פרק שלם מהתהילים? **ט.** מה משותף לברית מילה וחליצה? **י.** איזה אב לא חייבים בכבודו? **יא.** איך יתכן שאדם ילמד מילה אחת ויספיק ארבע שורות מהש"ס וכן מילה אחת ויספיק שתי שורות מהש"ס? **יב.** איזה אכילה היא בלי בליעה?

חידות לבוגרים: יג. מפעל שמייצר נעלים ויש לו הרבה גניבות של זוגות נעלים, מה יעשה בלי אבטחה או שמירה מיוחדת שלא יגנבו יותר זוגות נעלים? **יד.** לאדם יש שני שטרות בלבד ביחד היו לו 220 שקל ושטר אחד הוא לא של עשרים איך זה יכול להיות? **חידות לשאול ת'ילדים: טו.** על איזה תפוח לא מברך העץ? **טז.** איזה בעל חי כולו שחור? **יז.** על מי אומרים שרץ בלי רגלים? **יח.** מה יהיה פעם שלישית? **יט.** מי חסה? **כ.** איזה מאכל מצמידים לשמו את הצבע שלו? **כא.** איזה דבר אומרים כל יום בתפילה וצריך לחשוב קודם איך לומר זאת (לא לכוון אלא לחשוב). **כב.** איזה שם אדם מוזכר עשרות פעמים בשמו"ע? **כג.** איזה מאכל המגיע מהחי אוכלים אותו הרבה? **כד.** איזה דבר המגיע מהחי משתמשים בו כל יום?

תשובות: א. הוא היחיד שנקרא ע"י אביו וכתוב ויקרא כולם האמא קראה. **ב.** לא כח. **ג.** לא לג. **ד.** מצבה – מזבח שבנה יעקב בכח יח. וכן עד הגל ועד המצבה בלא נב. **ה.** חלום יעקב. חלום הנקודים וברודים. חלום ה' נגלה ללבן. **ו.** מעריב. **ז.** כשאביו מומר רמ"א קלט'. **ח.** במוסף של ר"ה הללו קל בקדשו. **ט.** בשניהם מזכירים את אברהם אבינו בברכה. **י.** אב מלאכה ואב נזיקין. וכן חודש אב. **יא.** מאור הפנים של אמא הקסים אותן... בתבונתה הרבה השכילה אמא לנווט את ספינתנו באופן מופלא: מחד גיסא, השתדלה לחסוך ככל הניתן, ומאידך גיסא, הצליחה למנוע מאתנו תחושה של דחקות ועניות, עד כי שנות ילדותי זכורות לי כשנות שפע... לחג הפסח, למשל, קיבלנו חצאיות שהעבירה לנו בת דודתו של אבא, הרבנית שרה רוטברג, ששימשו את בנותיה, והיינו מאושרות ביותר... זכורני כיצד שבתי פעם מבית הספר ושחתי לאמא בעצבות כמה מסכנה אחת מחברותי לכיתה – למשפחתה אין כסף, ולכן היא אינה מצטרפת לטיול. כמה ריחמתי עליה בשל עניותה, בזמן שאנו היינו דחוקים לא פחות...

בס"ד בית אימי שהוציאה בתה הרבנית צביון היא מתארת את המצב בבית כך: העניות באה לידי ביטוי גם ברהיטי הבית: הכיסא של אבא, שעליו היה יושב ולומד ליד הסטנדר, היה כיסא מטבח פשוט ושבור. חלק מהרהיטים היו 'ירושות' משכנים שהחליפו את רהיטיהם, כשאת הישנים 'תרמו' לנו. זכור לי אחד הרהיטים הללו – שולחן עגול, שמפעם לפעם היה אחד השכנים נכנס לתקנו כדי שנוכל להמשיך להשתמש בו... חלק מהמיטות חרקו עם כל תזוזה. מצעים היו בצמצום רב, ואמא היתה מכבסת אותם רק בימים שטופי שמש, כדי שנוכל לשוב ולהשתמש בהם באותו יום. גם כלי מטבח לא היו בשפע. חתנה רבי זליג ברוורמן מספר, כי בשבת הראשונה שהגיע כחתן, התפלא לראות את הצלחות של השבת ואת הסכו"ם, שהיו אוסף של שאריות מסטים רבים. וכאן בא הפלא הגדול – למרות המצב הכלכלי הקשה לא חשנו שונים מן האחרים ולא הרגשנו בעניות כלל. יתירה מכך, אבא ואמא הקפידו מאוד שנהיה נקיים ומסודרים ולא נלבש בגד קרוע או בגד שחסר בו כפתור. אמא השרתה בבית שמחת חיים תמידית, והדבר השפיע על כולנו. גם חברותינו מבית הספר חשו בכך: כשביקשנו לבוא אליהן ולהכין עמן שיעורים בבתיהן הגדולים והמרווחים, הן רצו לבוא לביתנו דווקא! לדבריהן, בביתנו הם הרגישו חופשיים יותר, ללא הפרעות של המבוגרים.

ובספר חסידים סימן תג: מי ששרוי בצער אל ימהר ואל יקפוץ בנדר אלא יחשוב תחילה שמא יתחרט, לכך יחשוב תחילה איזה נדר יקבל שלא יתחרט וכשיוכל לקיימו ילך לחכם ויאמר מה שטוב בעיניך שאקבל עלי והחכם יתן לו עצה הגונה שידור נדר שיוכל לקיים ונדר הגון לפי הצרה דכתיב טוב אשר לא תדור משתדור ולא תשלם וכו', ומעין הצרה יחשוב כי שמא לכך הובא בצרה שיחשוב נדר מדה במדה. והטעם לכך הוא משום שאנחנו צריכים לחיות בהרגשה שלא מגיע לנו שום דבר מאיתו יתברך, וע"י שאנחנו מקבלים ע"ע קבלה טובה שקשה לנו הקב"ה מידה כנגד מידה נותן לנו כנגד זה מה שלא מגיע לנו.

שאלה: ביום ראשון הבעל"ט חל יום היארצייט של הבת עין מתי הוא נפטר ומהי הסגולה הקשורה על שמו? **תשובה:** הרבי הבת עין ה"ה רבי אברהם דב בער מאבריטש (נפטר לפני בערך 185 שנים בגיל 81 בעשור האחרון לחייו הוא גר בצפת היה אחד מענקי הדורות והיה נותן כל הונו לצדקה באופן לא רגיל, ידוע שבזמן רעידת אדמה בצפת הרבי הורה להסתופף בצילו וכל המסתופפים בצילו לא נזקו למרות שמסביבם הכל קרס וכולם מתו, יש סגולה לערוך סעודה לרגל יום פטירתו והכוונה להאכיל אנשים שאין להם לזכותו וכמובן להדליק נר לע"נ ובעיקר ללמוד בספריו ומדרכיו והעושים כן זוכים לישועות.

שאלה: האם קרה פעם שבגלל הגיוס הצטרפו המפלגות החרדיות לממשלת שמאל? **תשובה:** לפני קרוב לשלושים שנה נבחר מר ברק לראשות הממשלה, היה זה לאחר שבג"צ פסל לראשונה את ההסדר עם בני הישיבות לאחר עשרות רבות של שנים שהנושא הוסדר. לאחר שברק נבחר והיה סיכון לעולם התורה הורו גדולי הדור דאז הרב אלישיב והרב שטינמן וגדולי האדמורי"ם שיש לתמוך בממשלה מבחוץ בשביל לשמר את ההסדר מול בחורי הישיבות. והרב עובדיה יוסף הורה לנציגי ש"ס אף לקחת תפקידים בממשלה ואז הוקמה ועדת טל לצורך עניין זה וכל השאר היסטוריה.

שאלה: איך ניתן להתמודד עם בעיות של שכחה בגיל המתבגר? **תשובה:** החוקרים טוענים ששכחה בגיל המבוגר נובעת בעיקר מאורח חיים לא תקין, או מתזונה לא בריאה שמביאה לידי השפעות לא טובות על הגוף שבגיל המבוגר קשה לאדם כבר להילחם בהם, ולכן הוא מגיע לידי שכחה. ולכן יש עוד סיבה לשמור על תזונה בריאה ולא לאכול מאכלים עתירי סוכר או שומן רווי או המון נתרן.

שאלה: כשיש חילוקי דעות במשפחה, מי צריך לוותר? **תשובה:** נביא מדברי רבי חיים קניבסקי באורחות יושר. מעיקר הדין ראוי שהאישה תוותר, שנאמר והוא ימשול בך, ואיתא בחז"ל (תד"א פ"ט) אין לך כשרה שבנשים אלא אישה שעושה רצון בעלה, ואוי לו לבית שהאישה שולטת שם, וכמו שאמרו חז"ל ביצה לב: מי שאשתו מושלת עליו חייו אינם חיים. וברמב"ם טו' כ' מאישות כתב: צוו על האישה שתהיה מכבדת בעלה ביותר מדאי, ויהיה עליה מורא ממנו, ותעשה כל מעשיה על פיו, ויהיה בעיניה כמו שר ומלך, מתהלכת בתאוות ליבו ומרחקת כל מה שישנא, וזה דרך בנות ישראל הקדושים והטהורים, ובדרכים אלה יהיה יישובן נאה ומשובח, ומוסיף ע"כ רבי חיים קניבסקי שאם האישה קשה ראוי לו לוותר. וכל מה שדיברנו זה במילי דשמיא, אבל בעניני הבית ועניני העולם יש לבעל לשמוע לקול אשתו וכמבואר בב"מ נט. ואשרי המוותר תמיד בכל מחלוקת וחוסך ממנו איבה ומחלוקת. ובדברים הנוגעים להלכה אסור לוותר.

שאלה: כידוע בהמון בתים שעת ההשכמה והקימה של הילדים בבוקר היא שעה קשה, איך נכון להתמודד ולהתנהל מול ילד המתקשה לקום ולהתארגן בבוקר בזמן?

תשובה: ברור שחכם עיניו בראשו ודבר ראשון יתחיל מהערב לחנך את הילד להרגלי שינה נכונים והיינו שלמרות שהוא אוהב ללכת לישון מאוחר וכל החברים וכו' וכו' אך עלינו לקחת בחשבון שצריך להיות עירני ולקום מוקדם בבוקר. בשעות השינה להשתדל שהבית, לפחות בטווח השמיעה של הילד, יהיה במצב שינה. ואז לסכם עם הילד מתי מעירים אותו בבוקר וכמובן זה צריך להיות בשעה נורמלית לא מידי מוקדם ולא ברגע האחרון. כשמעירים בבוקר זה צריך להיות בצורה נעימה, להאיר את החדר ע"י פתיחת חלונות ואור, להעיר את הילד ברוגע ובכבוד ואז לצאת מהחדר לכמה דקות לתת לו להתאושש ואז אפשר להיכנס ולעזור לו לקום ע"י נתינת יד וכדו' במקביל אפשר תמיד לומר לילד איזה חוויה נעימה שיש היום וכן אפשר לתמרץ מי שקם מיד באיזה משהו שהוא אוהב, ואם הוא קם תמיד, אפשר להחמיא ורק לעיתים לומר שאם לא יקום לא נלך לגינה וכדו'.

הלכות

ונתן לי לחם לאכול: פסק הרמב"ם המאבד אוכלים דרך השחתה עובר בבל תשחית. כתבו הפוסקים כל אוכל הראוי

מאימתי פ"ק דתענית וברכות והיינו שתי שורות שלימות כי המילה הראשונה במסכת היא שורה שלימה.. המילה **כל** היא ארבע שורות כי נמצאת בתחילת פרק בארבע מסכתות: בנדרים נזיר זבחים ומנחות וכו"ל. **יב.** אכילת מזבח. **יג.** יחלק את המפעל לשנים מקום שמייצרים נעלים לימין ומקום לשמאל, ולא יגבו כי אין לאף אחד מה לעשות עם נעל אחת. **יד.** השטר של המאתים הוא לא של עשרים וזה הכוונה ששטר אחד לא של עשרים. **טו.** תפוח אדמה. **טז.** נמלה. **יז.** הזמן רץ. **יח.** גלידה. **יט.** התורה חסה על ממונם של ישראל. **כ.** גבינה צהובה. **כא.** שיר של יום. **כב.** ברוך. **כג.** ביצה. **כד.** בכרית או בשמיכה יש נוצות.

חידות מאת נאמנם של גדולי ישראל שמקפיד על קידוש במקום סעודה בכל הלכותיה ודיקדוקיה. א. מי מניח תפילין ומוריד אותם ואז מתפלל שחרית ומוסף של שבת? **ב.** מי לא מפחד להניח סכין על צווארו של גדול הדור? **ג.** היכן מצינו בגמ' 2 חצאים ולחצי הקטן בגודלו קוראים גדול? **ד.** 2 אחים רוצים ליטול ידי הכהנים ל1 מותר ולשני לא, ושניהם צדיקים? **ה.** שני פסוקים רצופים בפרשה מילה שנקראת בשווה משני צדדיהה? **ו.** בפרשה ספוק עם 2 מילים שנקראים בשווה מב' צדדיהם? **ז.** מי בפרשה רצה לבטל דיברה שישית כדי לקיים דיברה חמישית? **ח.** מי בפרשה אמר 'לא ידעתי' 'אתה ידעת'? **ט.** 2 גניבות בפרשה?

תשובות: א. שו"ע ומשנ"ב סי' פ"ד מי שנמצא במדבר ולא יודע מתי שבת, אז פעם בשבוע יתפלל תפילת שבת ובכ"ז מניח תפילין כי שמא זה יום חול אבל יחלוץ לפני התפילה. **ב.** הספר שמספר את ראשו של הרב מניח את הסכין גילוח על צווארו. **ג.** תמיד לא. דופן הימין בקרבן קטן מדופן שמאל ונקרא גדול כי תלוי עליו הכבד. **ד.** משנ"ב סי' קכ"ח אם אין לו אז בכור נוטל לכהנים, ואם היו שני אחים ישראלים רק הבכור יכול ליטול לכהנים. **ה.** פכ"ח פסוקים ט"ז י"ז. **ו.** כ"ט כ"א. **ז.** אלפז רצה להרוג את יעקב [לא תרצח] כדי לקיים דברי אביו [כבד את אביך]. **ח.** יעקב פכ"ח פט"ז, פ"ל פכ"ו. **ט.** רחל גנבה את התרפים יעקב גנב לב לבן בבריחתו.

שאלות גפ"ת ויצא מהגה"ג רבי זעליג אמזלג שליט"א: [ציאת יעקב לחרן והחלום] **1.** באיזה זמן ביום התפלל יעקב (תוס') **2.** כתוב ויקח מאבני המקום, וכתוב אבן, מה ישוב הסתירה (2) (גמ', תוס') **3.** למה הקב"ה קיפל את הארץ מתחת יעקב אבינו (גמ') **4.** כמה היה רוחבו של הסולם בחלום יעקב (גמ')? **5.** האם המלאכים שעולים והמלאכים שיורדים הם אותם מלאכים (גמ', תוס') **6.** ופרצת וכו'. במה מיוחדת הבטחת הנחלה שהבטיח הקב"ה ליעקב יותר משאר האבות (גמ') **7.** ויקרא שם המקום וכו'. במה מיוחד השם שקרא יעקב לבית אל יותר משאר האבות (גמ') **8.** האם בית אל דפרשת ויצא היא בית אל שקרובה לעי (רש"י, רש"י) **9.** וידר יעקב נדר, והרי "טוב אשר לא תדור" (תוס') **10.** "ושמרתיך בכל אשר תלך" אם הקב"ה הבטיח אז למה בוישלח יעקב התירא מעשו (גמ')?

תשובות: 1. בתוס' ברכות כו: כתבו להוכיח מהגמ' בחולין דיעקב התפלל מעריב מבעוד יום. **2.** בגמ' חולין צא: "אמר רבי יצחק מלמד שנתקבצו כל אותן אבנים למקום אחד וכל אחת ואחת אומרת עלי יניח צדיק זה ראשו תנא וכולן נבלעו באחד" ובתוס' שם כתבו "לפי פשוטו יש לפרש שלקח אבן אחת מאבני המקום". **3.** כדי שתהיה נוחה ליכבש לבניו (חולין צא:) **4.** בחולין צא: שמונת אלפים פרסאות, ארבע מלאכים שכל אחד רוחבו שתי אלפי פרסאות ["גויתו כתרשיש"]. **5.** בגמ' חולין צא: איתא עולין תרי ויורדין תרי הוו להו ארבעה, אך בתוס' שם העירו דבגמ' אחר כך שאמרה "תנא עולין ומסתכלין בדיוקנו של מעלה ויורדין ומסתכלין בדיוקנו של מטה" משמע שהם אותם מלאכים. **6.** בשבת קיח: דרק אצל יעקב היא נחלה בלי מצרים. משא"כ אצל אברהם ויצחק מוגבל לארצות מסוימות. **7.** פסחים פח. שרק יעקב קראו בית (פירש"י מקום מיושב), משא"כ אצל אברהם ויצחק שקראוהו הר ושדה. **8.** ברש"י חולין צא: כתב במפורש דבית אל דיעקב אינה בית אל הסמוכה לעי, אמנם ברש"י סנהדרין צה: ד"ה שהתפללו בו אבותי נראה להדיא דזו בית אל הסמוכה לעי (ומהרש"ל מחק תיבות אלו ברש"י, עי' בספר באר שבע בסנהדרין שם). **9.** בתוס' חולין ב: כתבו "דבשעת צרה שרי כדאמרינן בבראשית רבה וידר יעקב נדר לאמר לאמר לדורות שיהיו נודרים בעת צרה". **10.** שמא יגרום החטא (ברכות ד., וסנהדרין צח:)

מדור זה יש להימנע מלקרוא בשבת: רעיונות שנשלחו השבוע ובהם פתרונות לבעיות שהובאו בשבועות קודמים. אין לנו אחריות על הנכתב כאן: א. עצה להוריד יבלות לקחת פרוביוטיקה כל יום ולטפטף וויטמין D טיפות כל לילה על היבלות. זה לוקח זמן אבל אחרי 4-6 שבועות בערך ממש פלאים ב"ה. **ב.** צולנט - לשים מים מעט יותר מכל האוכל בסיר ולבשל אחרי רתיחה על אש נמוכה כארבע שעות עם מגבת מעל ואז בדרך כלל נשאר מעט נוזלים שמים את זה כך על הפלטה בלי מגבת וכיסוי ואז זה יוצא עם מעט נוזלים בשבת בבוקר **ג.** הסרת יבלות - לשרוף קצה ענף של הדס עד שהופך לאדום להניח על היבלת. זה קצת לא נעים. מדי פעם לשרוף שוב את ההדס שיהיה אדום לעשות כך כמה פעמים תוך יומיים שלשה זה עובר בע"ה. בדוק ומנוסה **ועוד כתבו:** קליפת בננה יש להצמיד קליפת בננה ליבלת עם פלסטר להקפיד כל לילה כשהולכים לישון זה לוקח זמן אבל לאט לאט רואים שהיבלת מתייבשת עד שהיא יורדת לגמרי **ד.** כבד שומני וטרגלצרידים יש תוספי תזונה מיוחדים טבעיים 100% של חברת: "וולאופרו" העובדים מצוין בשיקום הכבד ובנקיון כלי הדם משומנים, לפרטים 0533131949 **ה.** בעניין נדודי שינה: הרבה פעמים אפשר לפתור בקלות ממש תוך יום יומיים ע"י לקיחת מגנזיום. **ו.** ניתן לקבל מודעות יפות לחיזוק הלימוד בלילי שבת, אצל ארגון "קוראי עונג" במייל koreyoneg7@gmail.com **ז.** תוסף חינמי לכרום: הקלדתם עברית במקלדת אנגלית, הפוך? לחיצה אחת ומתוקן! c0548496744+t@gmail.com תוסף חינמי לכרום: שולחים הודעה קולית ישירות מתוך ג'ימייל, בלי להקליד! c0548496744+t@gmail.com

שאלה: על מה אסור לאדם לוותר לצורך בריאותו? **תשובה:** שינה של 8 (או 7 לחלק מאנשים) שעות ביום. וידוע שגדולי ישראל ישנו כמו שצריך (ואמנם יחידים כהגר"א וכדו' ישנו מעט שעות כי כוחם היה חזק אבל כל גדולי ישראל הקפידו מאוד על שעות שינה תקינות). החפץ חיים היה מחמיר בכך מאוד לבחורים וכן החזו"א היה מורה לכל תלמידיו לישון 8 שעות, ועצת היצר היא לעמול בתורה עד השעות הקטנות של הלילה או לעסוק בכל מיני עניינים ואז ביום כל האיכות יורדת. וחוסר שעות שינה עלול לגרום למחלות לב, לכאבי ראש, לסוכרת ואפילו לדיכאון.

התורה חסה: בקשות עזרה וסיוע שנשלחו ע"י הקוראים, למי שיש פתרונות או רעיונות לשלוח ע"מ לסייע לציבור מתבקש לשלוח למייל שבסוף העלון והקב"ה יחזיר לו בכפלים: א נשמח לקבל עצה או פתרון למי שיודע איך ניתן להקל על ילד קטן שמשתעל כל לילה בלי הפסקה בכל עונת החורף אין לרפואה מה לעזור חוץ מאינהלציה שלא ממש מסייע תמיד **ב.** אני סובל מכאבים בצווארי(צד אחד) ניסיתי משחות(וולטרן ועוד) וגם עיסוי רפואי, ולא עזר אשמח לעיצות להקלה בכאב **ג.** בעניין פטרת בציפורן הרגל הלכתי לרופא עור ונתן לי תרופה בשם טרבינפין 250 מ"ג ליממה והרופא ציין שצריך מעקב על תפקודי כבד וכו' נשמח לשמוע דעה מבעלי ניסיון והאם תרופות טבעיות כמו פטר אין וכו' רלוונטיות **ד.** מחפש תוכנה ליצירת עץ משפחתי **ה.** אשמח לקבל פתרון כל חודשיים בערך נהיה לי עובש בסוף השרוול של החליפה **ו.** מה יכול לעזור לילד שסובל מהתקפות של אסתמה, לוקח משאף אבל זה לא כל כך עוזר וגם לא רוצה לאכזל בגלל שקשה לו לנשום. שמעתי שיש פוליפ מעל האף שאם מוציאים אותו יכול לעזור לנשימה- אשמח לשמוע מנסיון **ז.** האם יש טיפול תרופתי שיכול לעזור לעייפות? **ח.** אשמח לקבל מידע על דרכי טיפול בכתפיים עם הסתיידויות **ט.** מה עושים עם ילד כבן שנתיים וחצי שפשוט לא נרדם אלא רק מתי שהוא ממש קורס, גם אם הוא לא ישן הרבה זמן לפני **י.** אנו מעוניינים לקבל עצות איך להאהיב על הילד את תרגול הקריאה בבית. **יא.** נשמח לדעת טיפול יעיל למי שסובל מכפייתיות וחרדות ocd משמעותיות. ניסה הרבה תרופות ושיחות , אם יש המלצה למישהו שיודע לטפל בהפחתת חרדות וכפיתיות. והאם יש טיפול לרפואה טבעית שיכול לעזור ולהועיל בזה. **יב.** פתרון לטיפול בבעיות עור אדמומיות וגירודים ברגלים אצל גברים, נראה כמו פיטרייה, ניסיתי משחה מרופא עור ולא עזר וזה חוזר כבר הרבה זמן ומתפשט.

הגיגים המיועדים לאלו שיש להם תועלת מזה

קלמנטינה זה לא הטעם. זה הריח.

כשאני הולך לישון ואני לא נרדם אז אני יישן בינתיים כדי לנצל את הזמן.

איזנקוט שוקל איזו מהבטחת הבחירות שלו הוא יאלץ להפר אבל עם נתניהו הוא לא הולך משום שנתניהו מפר הבטחות.

הדמוקרטים: זכותנו הדמוקרטית לכפות את החרדים שלא יהיו חרדים.

הצעת חוק: בתום תקופת נהג חדש, נשים יחויבו לגזור מהשלט את המילה "חדשה", ולהותיר את השאר...

מאה שקל למי שמצליח לומר 10 פעמים ברצף- 'נשיא-סין-שי-ג'ינפינג'

הרגע הזה שאפציי זו לא שאלה של אם זו שאלה של מתי....

בליל יו"ט: האלה שיודעים איפה עכשיו אוחזים ב'אדון עולם'....

הרגע הזה שאתה רוצה לפרוט כסף מהקופה של בית הכנסת ואתה עושה רעש כדי שיבינו שאתה רק פורט ...

זה לא יאומן ההבדל העצום בין העולם שחיים בו אלו שאומרים כובע וחליפה, לעולם של אלו שאומרים מעיל ומגבעת...

הרגע הזה אחרי שהשפרצת מטהר אוויר ואתה מחפש מחסה מהגשם של הטיפות...

שאלתי את הבן שלי למה קוראים לגרעיני אבטיח גרעיני אבטיח. הוא חשב חשב ובסוף אמר: כנראה בגלל שיש לזה קצת טעם של קרטיב בטעם אבטיח.

הגעתי לחתונה בארמונות חן עם רכב. שאלתי את אחד האנשים האם זה רחוב חד סיטרי? ועונה לי לא... זה רחוב שלמה המלך!

עני דפק בבית קמצן, מיד תפס הקמצן את רגליו, ברח מהבית, וצעק לו מרחוק: אני כהן ועני חשוב כמת ברחתי מאהל המת.

הקרמבו הוא העיקר. הביסקוויט-בנט שבתחתית הקרמבו סתם תקוע שם כדי להחזיק את הקרמבו שלא יתמוטט.

מעשה שהיה: אישה הכינה שניצלים, בעלה בחדר ליד צעק לה. תוסיפי שמן, תהפכי את השניצל, תשימי פרורים, תורידי מהאש, ועוד נערות מסוג זה. האשה שאלה לבעלה: כבוד הבעל הרי אני יודעת להכין שניצלים היטב, וא"כ מה העזרה הזאת, מדוע אתה חושב שאתה יודע יותר טוב ממני? ענה הבעל ואמר, בסה"כ רציתי להראות לך את הרגשתי כשאני נוהג ברכב.

האנשים האלו שמזמינים במסעדה 2 קילו בשר ומבקשים עם זה דיאט קולה.

האנשים האלו ששומעים אמבולנס ואומרים נראה לי שקרה משהו.

הייתי השבוע בקידוש וליד הקוגל במקום מלפפון חמוץ שמו ביסלי בטעם מלפפון חמוץ

היכן ניתן להשיג את העלון

לקבלת העלון באופן אוטומטי יש לשלוח מייל עם המילה 'הצטרפות' לכתובת זו alonalon+subscribe@googlegroups.com ולאחר מכן תקבלו הודעה, יש להשיב תשובה למייל שקיבלתם, ותקבלו אישור שצורפתם.

הודעות תגובות רעיונות פתרונות למערכת העלון יש לשלוח למייל זה 1@1alon.com ניתן להשיג בכתב גדול במייל הנ"ל.

כמו"כ ניתן להשיג את העלון ב'קובץ גליונות' וכן ב'אוסף גליונות'. ב'כל העלונים' בשם הבית התורני. ובעוד קבצי עלונים. וכן בקול הלשון מקישים על מאגר השיעורים\עברית\תנך\קובץ גיליונות שלמה קולדצקי ומורידים מה שרוצים עלונים מהשבוע ומהחמש שנים אחרונות. **במחשב** ניתן להוריד בדרשו בביניבו ועוד, ע"ש: עלון קולדצקי. או עלון לשבת.

ניתן לקבל את העלון בפקס לקבלת העלון בפקס יש להתקשר למס' 023132641 ולהקיש 1 ואז להקיש קוד עלון שמספרו 1010 ואז שוב 1

כמו"כ יהיה ניתן להשיג עלונים בבני ברק: צמוד לכניסה לתלמוד תורה כתב סופר מצד שמאל של הכניסה, בקופסה בפינה בחצר ברחוב סוקולוב 23. פרטים על מקומות נוספים להשגת העלון התפרסמו בשבועות קודמים ואי"ה יפורסמו בשבועות הבאים.

העלון בכניסה לתלמוד תורה כתב סופר עולה סך של 30 אגורות לעלון (12 שקל לשנה, שקל לחודש ממוצע כי בביהמ"ד לא יוצא), אפשר לשלם מראש לכמה שבועות קדימה, אפשר לשלם לאחר השבת, את התשלום יש לשלם בקופה הצמודה. או ב'נדרים פלוס' - רשת הכוללים פרדס כץ-עלון, (שלוחה 2422). אפשר לשלוח משם הודעות. **מי ששילם עבור כמה שבועות קדימה** אין לנו התחייבות לספק לו עלון במידה ויהיה חסר רח"ל או שלא יצא עלון. **הפצת העלון דרך המיל היא ללא תשלום,** וכן התשלום הוא רק על לקיחת העלון מהמקום הנ"ל ולא על צילום העלון באופן עצמאי (וכמובן שהמפיצים שלא לוקחים את העלון מהמקום הנ"ל ומפיצים באופן עצמאי ברור ופשוט שלא צריך לשלם). כל המפיצים הקבועים שרוצים להמשיך להפיץ את העלון נא לשלוח למייל הנ"ל את מקום הפצתם ובע"ה נפרסם אותם. תודה ויישר כח לכולם על זיכוי הרבים.

להלן מקומות שבהם ניתן להשיג את העלון: בירושלים: בישיבת מיר אצל הגאון הצדיק רבי דוד רוטשילד שליט"א. או אצל הגאון האהוב רבי אבי פרידנר שליט"א. עוד בירושלים בבית הכנסת 'בית מרים גיטל' מעלות דפנה, ניתן להוריד את העלון במדור עלוני שבת - עלון לשבת קולדצקי. **במודיעין גילה** ירושלים בבית הכנסת של בני הישיבות אצל משפחת וייס תודה לאברך החשוב שכל פעם מבקש גם עלונים משבועות קודמים. **ניתן להדפיס את העלון במודיעין עילית** בעמדת אוצר החכמה בביהמ"ד קהילת משך חכמה -רחוב משך חכמה 41 לכתוב עלון לשבת, בעלות סמלית של הוצאות ההדפסה בלבד. **בבית שמש:** בבית הכנסת אור אליהו. ואצל הילד הצדיק אלימלך הכהן גליק, שמדפיס ומפיץ במסירות רבה את העלון בבית הכנסת בית אביי וכן מי שמגיע לקבל את העלון בביתו, הוא מביא לו במאור פנים. **בביתר עילית:** בבית הכנסת שלום רב ברחוב שלום רב גבעה בי. **בהר יונה:** אצל הגאון המופלא רבי שמחה שולמן שליט"א מהרב רחמים נפתלי שליט"א שביום שני כ"ט חשוון היה לו יום הולדת 40. **ברחובות** בשיעיבת מאור התלמוד אצל הבחור הגאון רבי יהודה רוזן שליט"א. **ברכיים:** אצל רבי יוסף המאירי שליט"א הצדיק הגדול. **באופקים:** אצל הבחור הצדיק והמופלא צבי המברסטון שליט"א פאר הגידולים של אופקים שרק פורח ועולה.. **עוד באופקים** בבית הכנסת אמרי חיים אצל הנער יהושע דוד הכהן גליק נ"י שתפילותיו כמונה מעות ויש לו הליכות של אדם גדול. **בנתיבות:** באהל החדש בשכונה החרדית החדשה "נחלת בראשית". **בחריש:** במתחם בתי כנסיות בשכונת בצוותא. בבית הכנסת חניכי ק"ק תימן. **בפתח תקווה:** באור ישראל הגדולה והקטנה. באהל אברהם ובשירת מרים. בקהל חסידים. ביוצאי חברון. ובבני ישיבות שבפרי מגדים, ע"י הגאון רבי יואל פינחנדלר שליט"א. **בראשון לציון:** בישיבת עטרת שלמה: ניתן להשיג אצל בחיר עולם התורה הבחור שנושא חן ושכל טוב בעיני כל רואיו ותפילותיו ידועות שעושות רושם אדיר בשמים הבחור המופלג רבי בצלאל פרידמן מחבר קונטרס מחשבת בצלאל: **עוד בראשון לציון:** ברח' דרור 21 /חפץ חיים 1, מניין 'בני תורה', חיידר ראשון לציון. **באלעד:** בביהמ"ד משכן משה רחוב שמעיה פינת אבטליון בעמדת אוצר החכמה במדור עלוני שבת. **עוד באלעד:** בתפארתה בחוץ. ובישיבה של הרב אטינגר, בכולל של הרב פכטר, במאור שרגא באבן גבירול, ובאחיעזר ע"י הגאון רבי יואל פינחנדלר שליט"א. **בעפולה:** ניתן להשיג את העלון בעמדת אוצר החכמה בבית הכנסת המרכזי אהל משה - גבעת המורה עפולה - בעלות סמלית של הוצאות ההדפסה בלבד. **בעפולה עילית:** בביהכ"נ בני הישיבות רח' רש"י או אצל האיש שזכה דורינו להתכבד בו הגאון רבי אהרן קולדצקי שליט"א. **עוד בעפולה עילית:** בביהמ"ד דחסידי ויזניץ וכן בביהכ"נ בית ישעיה רח' יצחק שדה. **ברעננה:** בישיבת חייל אורייתא וכן בעלי מוהר 15 אצל הבחור החכם יאיר זכאי 0533100287, ואצל משפחת זכאי בטלפון: 052-6903395. **בבית שאן:** אצל הגאון רבי משה חדש בקהילת בית שאן בבית הכנסת בראשות הגאון רבי יהושע ליב שכטר שליט"א. וכן אצל הגאון רבי יהונתן בכור - בית שאן. הבחור החשוב יעקב בן עזרא שליט"א פאר ישיבת דרכי משה בבית שאן. ואצל הבחור החשוב יעקב בן עזרא שליטא פאר ישיבת דרכי משה בבית שאן.